

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe jumătate an 20 cor.

Pe luna 10 cor.

Părtă de Dumineacă pe an 4 coroane.

Pără România și America 16 coroane.

poartă România și străinătate

de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferencz-utca nrul 20

INSERTIUNILE

de un sir garmon: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicație.

Manuscrise nu se inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

TRIBUNA

Din trecut spre viitor.

Poate poporul român să crească și să înflorescă și fără ca să existe o puternică monarchie habsburgică; el ar fi însă nevoie să mistuie o însemnată parte din puterile lui și în lupte grele, dacă monarchia habsburgică ar slabii și mai ales dacă statul ungur și-ar câștiga independența — aşa cum ar voi-o partizanii lui Kossuth.

Nu dar ura către Maghiari, nici simpatiile către Austriaci, ci temerea de aceste lupte și dorința de desvoltare pacnică îi face pe Români să respingă ideia independenței ungare.

După cele ce s-au petrecut și se petrec, statul ungur independent ar fi frământat mereu de lupte interne, care ar trebui neapărat să țină și țările învecinate în continuă neliniște.

Se știe azi, că Maghiarii nu din propriul îndemn, nici în urma stăruințelor lui Francisc Deák și ale Baronului Eötvös, ci sub presiunea exercitată din Austria au creat aşa numita lege «pentru naționalitate».

Tot atât de bine se știe, că nici Români, nici Germanii, nici Slavii din regatul ungar nu erau mulțumiți cu pozițunea ce li s-a creat prin aceea lege și nu ar fi mulțumiți nici azi numai cu executarea ei, ci cer o deplină asigurare a libertății lor de dezvoltare.

Oamenii de stat ai Maghiarilor cu toate aceste nu numai că n'au executat legea, dar nu se sfiesc a mărturisi, că nici nu vor să execute și că o vor abroga când aceasta le va fi cu putință.

Greu ar trebui dar să fie și pentru Români, și pentru Germani, și pentru Slavi traiul într'un regat ungur independent, în care oameni lipsiți de bună chibzuință ar da hotărîrea.

Grele au fost luptele desfășurate în timpul celor din urmă patru-zeci de ani, dar neasămanăt mai grele ar fi fost, dacă Români, Germanii și Slavii n'ar fi știut, că Maghiarii se razămă pe puterea întregei monarhii. Numai razămându-se pe Austria și profitând de dorința de pace a monarhului au putut Maghiarii să asuprască pe ceilalți concetașeni ai lor.

E deci firească pornirea celor amărîti de a-i ajuta să se despartă de Austria și de a-i pune în conflict cu monarhul, și dușmanii lor adevărați nu pot să fie decât cei mai hotărîti aderenți ai lui Kossuth, căci în statul independent, care nu se mai razămă pe Austria, luptele nu s'ar mai petrece ca în trecut.

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hotele, abrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școale, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 16 filleri.

Dacă e adevărat, că cu oameni, cari mărturisesc, că legea »pentru naționalitate« nu poate să fie executată, traiul bun nu e cu putință, Români, Germanii și Slavii nu pot voia independența Ungariei decât pentru că statul ungur independent se desființează mai ușor decât cel actual.

In timpul negocierilor dela Iași, la 1792, împărăteasa Ecaterina II., stăruia, între altele, ca Poarta Otomană să recunoască independența chanatului Crimeei. Tătarii ei însăși, cari erau mai cu minte decât Maghiarii de astăzi, nu țineau să fie independenți și stăruiau cu tot dinadinsul să fie lăsați sub vassalitatea Sultanului, dar Rusia era învingătoare și a obținut independența lor pentru că puțin în urmă să le desființeze chanatul fără de război și fără multă perdere de vreme.

Cam de același fel e și bunăvoița celor ce-i ajută pe Maghiari să obțină independența regatului ungur.

După desfacerea de Austria lucrurile s'ar petrece în Ungaria cam cum se petrec în Peninsula-Balcanică, ceeace ar fi foarte interesant, dar nu s'ar potrivă cu interesele Românilor, cari țin să aibă pace și liniste pentru că să-și urmeze lucrarea de consolidare națională.

Iată de ce mai ales în România oamenii politici toți înclină spre Austria și țin că monarchia habsburgică să fie tare. Nu e la mijloc nici ură, nici iubire, ci numai dorință de pacnică dezvoltare: nu vor cercuirele politice din București, să aibă și în Ungaria »afaceri« cum au fost cele cu vecinii lor Bulgari și cum sunt cele cu amicii lor Greci.

Iar Români din regatul ungur, auzind cele ce li-se spun în Dieta din Budapesta, se luminează și se pătrund din ce în ce mai tare de convingerea, că nu sunt oamenii politici ai Maghiarilor destul de cu minte, ca să înțeleagă, că ei singuri numai la perire pot să ducă statul ungur și să țină seamă de dorințele celorlalți concetașeni ai săi, ca să-i aibă ajutători la vreme de nevoie.

Leii patriei se învășbesc. Năbădiosul deputat Olay, care e neîntrecut în dușmanie față de naționalitate, a trimis ieri lui Kossuth o epistolă în care declară, că iese din clubul partidului kossuthist. Ieșirea și-o motivează cu împrejurarea, că corteșește în cercul al VII electoral din Pesta pentru candidatul lui Eötvös contra lui Barabás ce însă n'ar fi după placul celor din club. Se svonește că și alții vor urmă pilda lui.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Magyar Benoid-gáz
Részvénnytársaság.**

Arad, Pécskai ut 13/14.

Rutenii.

Dacă asuprirea de rasă și clasă și-a ajuns unde-va apogeul, dacă ea a produs unde-va cea mai mare sumă de suferințe, este de bună seamă la nenorocitul popor rutean. Acest popor locuiește împărțit pe teritorul a trei țări: Rusia, Austria și Ungaria. Cei mai mulți Ruteni trăiesc în Rusia, unde alcătuiesc un mare bloc compact de 23—25 de milioane de suflete în sudul Rusiei, pe teritorul vechiului stat rutean *Ukraine*. Să nu se creză că limba ruteană este un singur dialect al limbii rusești și deci merită a se supune stăpânirii ei politice și culturale.

Nu, limba ruteană este un idiom propriu cu deosebiri foarte esențiale de limba rusească. Ea are un trecut politic și mai ales literar care a dovedit puterea ei de existență. Rutenii au idealul lor politic al reconstituirii *Ukrainei* vechi, cuprinzând pe toți Rutenii de pretutindeni, care are o îndreptățită bază istorică, culturală și etnografică, fiind poporul rutean un popor de aproape 30 mil. După Rusia, cei mai mulți ruteni cuprind Austria. Ei ocupă partea estică a Galiciei și partea vestică a Bucovinei și numără vre-o 4 milioane suflete. De sigur, soarta cea mai bună o au Rutenii din Bucovina pe care în scurtul timp de vre-o 150 de ani au reușit să o cunoască în mare parte, primejdind chiar supremăția românească înțemeiată pe trecutul istoric al poporului nostru în această țară. În Galicia Rutenii sunt robii economici și politici ai fimoasei șleahete polone. Totuși, rutenii din Austria au dat și dă dovezi de o intensivă viață politică și națională. Ei au răsușit să obțină la împărțirea mandatelor, după noua lege electorală, un spor însemnat de deputați meniți să le apere interesele în Reichsrat.

Dar de bună samă soarta cea mai ticăloasă și mai vrednică de milă o au Rutenii din Ungaria. Nu există popor mai lipsit de orice drepturi ca ei. Ei sunt lipsiți de orice drepturi politice, culturale și bisericești naționale.

Scolile lor primare sunt cele mai multe ungurești, iar în cele «rutenesti» lângă limba ruteană, copiii sunt chinuți cu învățarea limbii ungurești iar spiritul, care face totul este cel mai *patriotic* cu putință. Toți intelectualii și cărturarii ei din sânul poporului rutean să pierdă maghiarizându-se. Preotimea și învățătorimea rutenească se întrece în cultivarea și răspândirea patriotismului unguresc și *ideii de stat*. Este cunoscută mișcarea preotimii rutenești și a clasei culte rutenești, deznaționalizate de a introduce

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuare! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați pri-

mesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contrat.

limba de liturghie ungurească în biserică rutenească. În privința economică este de-a-juns să amintesc că acum vre-o 6—7 ani s'a pornit din chiar sănul Unguriilor o «acțiune pentru mândruire a Rutenilor» de supt jugul economic al Ovrelor.

Cât de puțin mândruitoare este această *acțiune* se învederează prin emigrarea neconvenientă a Rutenilor către America. Din Austria și din Ungaria emigrează în fiecare an zeci de mii de Ruteni, încât America mai ales Statele-Unite și Canada au un puternic contingent de imigranți ruteni. Înrigirea lor biserică este supusă bisericii catolice, căci Rutenii din Austro-Ungaria aparțin (afară de cei din Bucovina) bisericii greco-catolice.

Toate știrile și reflexiunile acestea le dăm cu ocazia unei știri aduse de o foaie ungurească, «Pesti Naplò», precum că în fruntea bisericii rutenești greco-catolice din America-de-nord va fi numit Dr. Demciuc, directorul institutului teologic «Athanasium» din Roma. Corespondentul din Statele-Unite care trimite numitei foi această știre este un preot rutean greco-catolic, foarte *patriot* din Pittsburgh. Intr'un ton plin de amărăciune și de ironii el se plângă de înălțarea lui Demciuc în scaunul episcopal rutean de-acolo. Dr. Demciuc pare a fi un om numai de știință, dar și cu sentimente naționale rutenești. Aceasta-i cauza plângerii preotului amintit.

Numirea lui Demciuc ar putea ușor răsunătă stăpânirea preoților maghiariști mai întâi într-Rutenii din America, dar pe urmă și dincoace în Ungaria.

Pentru preoțimdea ruteană de acum, ea este deci o chestiune de existență. Dar ei se pot mărguia și legăti. Două numere mai tarziu, «Pesti Naplò» desmîntă șirea corespondentului ei american. Un Ungur din America, trecând prin Pesta arată că de puțin probabilă este numirea lui Demciuc.

Totuși chestiunea nu-i fără interes și învățatură. Ea arată că între Ruteni, mai ales între cei din America s'a născut un curent de deșteptare națională. Deși el este slab, totuși caută a se întări, luptând împotriva preoțimii vândute.

Dacă curentul național nu ar exista de loc între ei, de sigur numirea lui Demciuc nu ar pune-o pe griji. Numirea unui episcop naționalist ar însemna însă căderea sistemului corrupt de desnaționalisare și de nefirească nepotrivire între poporul credincios limbii și datinilor strămoșești și preoțimaea vândută și înstrăinată.

Nimic nu dovedește mai bine însă existența curentului naționalist în sănul Rutenilor chiar în Ungaria, decât casul unei comune — numele ne scapă — din Maramureș. Nemulțumiți cu preoțimdea și biserică lor acum câțiva ani Rutenii din comună au hotărât supt conducerea cătorva fruntași întorși din America să treacă la biserică ortodoxă sărbească. Acțiunea nu a reușit din cauza «intervenirii» autorităților care au arestat pe *agitatori* dându-i pe mâna tribunalelor «patriotice».

Dar oare curentul acesta care este supt spuză, se va stârge sau se va încinge ca o flacără mare? Sfîrșitul nu poate fi decât acesta din urmă. Poporul rutean va trebui să se deștepte.

Curentul național, pe început, fură și pe nesimțite va pătrunde prin pojhița groasă de asupra națională ce s'a așezat peste el.

Ishânda lui nu va fi decât o chestiune de timp.

Ea va răpi adversarilor nostri încă o probă pe care o credeau sigură și ne va da nouă încă un aliat în luptă pentru existența națională.

Ordinație nimică. Constituționalul ministrului Andrassy a scos din vigoare o ordinăție de a lui Kristoffy, ce dădea puterea fișanilor de a se folosi de miliție și de jandarmerie, când le venea lor la socoteală. Aceasta e esclusiv dreptul viceșpanului, de aceea constituționalul Andrassy să și grăbește să-i redea dreptul șirbit.

După cum vedem toate s'au șters pe rând din isprăvile făcute de guvernul trecut. Suntem curioși a ști, se va află un ministru care să scoată din vigoare păcătoasele ordinățuni ale lui Lukács, referitoare la slăbirea șoalelor noastre confesionale?

Consiliu de ministri. Azi la orele 5 după prânz se va țineă consiliu de ministri, în palatul ministrului-președinte.

Alegerea din Arad are să fie una dintre cele mai înverșunate. Patrioții s'au împărțit în două tabere puternice, vrășmașe una alteia. O parte sunt pe lângă candidatura lui Steigerwald iar alta pe lângă dr. Müller Károly. Muncitorimea și cei de principii socialiști își au candidatul lor, pe dr. Fényes Samu, care e tot între alegători.

Din Dietă.

Sedința dela 17 Iulie.

In camera tribunile merg toarte bine! In sedința de ieri au fost de față unsprezece deputați iar pe coridoare șepte. Presidentul dietei ca desbaterile să se facă cât mai îngrabă, îndrumă la ordine când pe Polyt, când pe Vaida, când pe alt deputat naționalist. S'a și trecut foarte repede peste bugetul cultului.

La bugetul ministerial de culte a vorbit deputatul Vaida. Ocupându-se cu vorbirea de ieri a deputatului Bánffy, respinge acuzele aduse de acest aventurier politic, care atacă biserică greco-orientală, ca pe o instituție contrară intereselor patriei. Aceasta e o insinuație perfidă.

Strigăte: La ordine!

Prezidentul îl îndrumă la ordine.

Zboray (loveste în masă): Pe zi ce merge sunteți tot mai impertinenti.

Vaida: Dela DVoastră am învățat. Continuă apoi cu discursul, în care își exprimă părerea de rău, că Bánffy pretide dela guvern să se propună religiunea pentru copii români în școlile de stat în limba ungurească.

Prezidentul mereu îl săcăie cu observările lui monotoane, mai în urmă îi detrage cuvântul.

A vorbit apoi Polónyi care prin un discurs mai lung a voit să se spele de toate acele învinuiri, ce s'au adus la adresa lui pentru atentatul făcut libertății de presă.

Sedința se ridică la oarele 3.

Alegerea de la Lipova.

Lupta ce s'a desfășurat ieri în Lipova pentru alegerea de deputat dietal pentru noi — deși steagul n'a putut fi dus la isbândă — e împreună cu multe învățături. Dacă Români din acel cerc s'ar fi înțeles mai la vreme asupra candidatului național, și mai de timpuriu făcându-se pregătirile de luptă, n'am fi văzut la nici un caz atât alegători români în tabăra lui Dániel, conduceți la vot de către Jidăi satelor. Unde sunt banii lui Iuda și unde încă nu s'a făcut luptă națională nu putem nădădui la invigere. Așa a fost și în cercul Lipovei.

Prezidentul alegiei a fost nedrept. A respins delă vot atât pe alegători de ai candidatului naționalist, cât și de a celui kossuthist, iar cei ce țineau cu guvernamentalul Dániel, deși mulți nu-i știau spune numele, au fost admisi la vot. A fost ușor deci ca Dániel să intrenească 1087 voturi față de 410 a candidatului național, dr. Marta și 343 a kossuthistului.

Steagul național a fost purtat cu desulă bărbătie, ceea-ce îi foarte năcăjește pe kossuthiștii din loc, scriind cu înversare despre căderea lor rușinoasă, chiar acolo unde ei se țineau mai acasă și mai bine organizați decât noi.

Din România.

Lucrările statistice la expoziție. Cine vizitează cu deamaruntul expoziția națională, constată un lucru foarte îmbucurător: că serviciile publice cără espun în diferitele pavilioane oficiale, ca și întreprinderile particulare prezintă numeroase studii statistice ca: cărți, diagrame și tablouri grafice, care sunt menite să dea o idee exactă de activitatea respectivă.

Desvoltarea pe care o ia statistică la noi, dovedește că gradul de cultură a crescut cu mult, căci numai un popor civilizat își prezintă rezultatul activităței sale și în probe palpabile și în calcule științifice.

In expoziție sunt lucrări de statistică la secțiunile: sanitară, silvică, statistică industrială, minieră, comercială, agricolă și la pavilioanele societăților de petrol, zahăr și hârtie.

Toate acele lucrări prezintă un viu interes și de sigur că vor fi cercetate după cum se cunoaște, de către vizitatorii.

In secția serviciului sanitar sunt expuse tablouri și hârti statistice relative la mersul boalelor și la mișcarea populației din țară. Serviciul veterinar are lucrări statistice relative la toate boalele animalelor.

Serviciul silvic da cifre privitoare la comerțul de lemne ce-l facem cu țările străine.

Din acele cifre se constată, că a luat o foarte mare desvoltare comerțul nostru cu lemne.

Serviciul statistic are cele mai multe lucrări de acest gen. In secțiunea acestui serviciu găsim două tablouri care arată cu figuri și cu cifre prospese economice făcute de România, dela 1866—1906. Sunt apoi hârti privitoare la creșterea populației, la vitalitatea și moralitatea din țară și din fiecare județ; iar altele arată ce producție agricolă a avut în fiecare din cei 40 de ani.

In secția serviciului industrial sunt statistice cu numărul fabricelor, al lucrătorilor și cu cifra capitalului ce întrebuițează toate fabricile la un loc și fiecare în parte.

Serviciul minier ne arată prin lucrările sale statistice care e producția de petrol și de cărburi

absolut: el convoiează și conduce sinoadele, la cari protopopii ortodocși, ca niște sclavi îl poartă pe umeri cu lectica. Pe metropolitii îi persecută: martirii ajunge la culme în metropolitul Sava II Brancoviciu, care nevoind să profeseze învățăturile calvine este biciuit în târg cu vine de bou, ca astfel să însământe clerul în fieror și să primească calvinismul.

Dar durere și viață nouă și săbo nu ești sănătatea.

Ceea-ce n'au putut înăpăta nici Luteranii, nici Calvinii au adus la îndeplinire rom.-catolicii. Toată tagma Iezuiților se năpustește ca un potop cutropitor asupra Românilor...

„Nu, nu vă lăsați Românilor ortodocși; luptați înainte pentru apărarea bisericii voastre! Lupta e grea într'adăvar, dar noi vă venim într'ajutor și cu noi vă vine și împăratul. Noi și împăratul vă vrem doar binele; noi și împăratul vrem ca preoții voștri să fie egali întru toate cu ai noștri, poporul să aibă și el toate drepturile de cari se bucură catolicii. În schimb însă noi și împăratul vă cerem un lucru de tot mic, neînsemnat...“

„Sunt adică doi Patriarchi: Unul la Constantinopol și altul în Roma. Voi vă țineți de cel din Constantinopol; cu el vedeti cum vă merge: vă batjocurește, vă persecută, vă maltratează toți. Lăsați pe acest Patriarch și țineți-vă de cel din Roma, de care se ține și împăratul. Odată ce ați făcut aceasta ați scăpat de toate năcuzurile... Nu vă cerem să schimbați nimic din învățăturile voastre, ci numai să schimbați acest nume de oraș, dela care nici bine și nici rău n'aveți...“

Acesta era cântecul de sirenă al Iezuiților și naivul Metropolit dimpreună cu 34 protopopi ademenit de acest cântec a căzut în cursă...

Că ce a urmat după Unire știm; reese aceasta destul de evident din cuvintele Metropolitului Apostat Atanasie: «Amar, amar ne-am înșelat...» cuvinte pe căt de jalnice și dureroase, pe atât de adevărate...

N'au fost de ajuns dușmanii de naționalitate străină, au mai venit și frații «uniți», cari orbiți și fanatizați de Iesuți, emulează cu dușmanii lor seculari în prigonirea fraților lor ortodocși și cu drept cuvânt putem zice: Peirea ta din fine Israile...

Tara lui, într-o luceafără episcop, mărtură, schinjuit, batjocorit desconsiderat de toți, Românul ortodox a trecut în acele vremuri prin proba de foc și... Doamne, tu iai dat puterea, curajul și prudența de-a ești învingător din această grea încercare...

Trimis-ai spre măngăierea și ajutorarea noastră a celor lipsiți pe Moise, dându-i lui tărie pentru conducerea și înălțarea noastră...

Incredințări și toagul cel dumnezesesc și înzestratul cu darul tau cel sfânt, ca să ne scoată la îmână mărturii.

Trimis-ai pe Andrei baron de Șaguna, ca pe un alt Moise, ca să ne arate calea spre fericire și măngăiere...

Și precum soarele cel luminos împrăștie întunericul, tot astfel a împrăștiat el durerea și întristarea; adusu-ne-a bucurie mare: biserică, preot, archieru, drepturi, instituții culturale și nu exagerau când afirmau, că: «Tot ce avem dela el și prin el avem...“

Aceasta ar fi în linii generale istoria poporului român dela formarea sa și până astăzi. Cunoscând aceasta să ne dăm sama de rolul și importanța bisericii într-o conservarea nealterată a naționalității române. O vom face aceasta cu altă mai ușor, căci am zis, că viața unui popor se basează în mod inevitabil pe conținutul său moral, de vreme ce toate manifestațiunile externe ale unui popor sunt exfluxul forțelor sale morale-intelectuale.

Dacă fiindu-ne acest adevăr, persistența poporului român în legea și limba străbună fără îndoișă ne apare ca efectul virtuților sale psihice și în deosebi la el numai pe acestea se internează întreaga sa evoluție socială. Da altă parte psihicul unui popor este un bun ce se formează în cursul vremilor, parte din inclinații moștenite, parte prin referințele între cari trăiesc. Cu noastră modului cum s'a desvoltat și a crescut acest bun în inima poporului nostru, ne este ţinta preocupării viitoare.

Intrucât mancitatea datelor istorice referitoare la trecutul poporului nostru, se poate completa prin supozitii logice apoi e clar, că creștinismul a fost mărturisit între toate popoarele, ce au locuit vreodată în Dacia, mai întâi de către Remani. A fost mărturisit deja pe atunci, când poporul român nu există decât în legionarii romani, iar pe la începutul sec. IV. Dacia întreagă trebuie să fi fost creștină. Astfel migrația cea mare a barbarilor, îl găsește încreștinat și această migrație durează până prin sec. IX. Întrigă acest interval de 5 sau 6 secole poporul român a rămas depărtat de acei barbari, nici când n'a făcut cauză.

Pentru că era mult mai superior în cultură, avea o credință mult mai nobilă și pentru că acele venneau totdeauna, ca dușmani, cari aduceau foc și moarte, iar nu ca pretini.

Să supunem aceste circumstanțe unei analize mai amănunte.

Este dat în firea celui superior ca moral și intelectual, că ori de căteori este înfrânt și umilit

prin forță fizică a unui inferior să își dea dacă e de lipsă corpul sclaviei, dar nu-și dă niciodată sufletul și inima — intelectul și moralul. Istoria ne spune, că situația sa culturală era pe un grad deștul de satisfăcător; însă — în avântul său nobil a fost împedecat prin forțele superioare barbare. Cătă aversiune n'a trebuit să deștepte în inima lui de popor iubitor de pace și dornic de înaintare această împrejurare față de noi veniți. Deși învins și silat a se retrage prin văile Carpaților, el peste tot purta în sufletul său mandria superiorității lui față de aceia. Această mandrie, devenită tradiție națională, transmisă din generație în generație mult se va fi susținut, până în cea de-a doua lăsată în secolul său învecinătății de ironisare, atât de viu pronunțată la popoarele cu o cultură mai vechiă.

Un contact mai intensiv între ei și barbari era eschis mult prin diferența în principiile lor de viață. Aceste principii emană din mare parte din credința religioasă. Pe când principiile învățăturilor creștine, cari vor fi format pe atunci sămburile convingerilor religioase sufletești la poporul român îi propovăduiau aceația pacea — acea pace sfântă și ideală — ce caracterizează viața primilor creștini, pe atunci barbarii aduceau răsboie și vărsări de sânge. Toate acele inclinații și plăceri proprii numai firii barbare, ca: devastări, pribegiri din loc în loc, furturi, incendiuri, ucideri, sclavagiu nu puteau fi simțite de Români că Creștinismul le cîselase și nobilisase mult sentimentele, aşa încât ei cu grosul să numai cugetau la atari plăceri.

Pe lângă aceasta e dat firii omenești aversiune față de aceia, cari pe nedată scurteze în drepturile tale, își ia posă a duce o viață liniștită și te contrage la miseriile și neajunsuri.

Era dată foarte natural ca în tot decursul aceleri epoci furtunoase, Români să fi căutat a-și strângere șirurile căt mai mult, a trăi conform inclinațiilor lor, cari erau mult mai nobile, decât ale acelora, cari le usurpasă toate drepturile. Această tendință de a ține la convingerile și principiile proprii, de a se feri ca să le schimbe cu altele străine, deveni cu timpul un bun, ce se moșteni din tată în fiu. Să — aceasta era cea mai sfântă moștenire a lui de a păstra în curențenie credința străbună. — Si timpul împreină adânc această tendință în inimile lor, aceasta însă nicicând n'a degenerat în fanaticism religios sau de altă natură.

Imprejurările dară între cari a petrecut poporul nostru au împrumutat firii lui o nuanță de conservatorism. Si aceasta i-a fost lui spre mărtuire, căci în prigonirile cele mari religioase, cari au durat peste 1700 de ani și a căror ţintă el era, unde putea află vre-un spriggin, cine putea să-i

Madam Forcelli de odată a îngăbenit; Diego a devenit ca un mort.. Numai decât am observat, că s'a întâmplat vre-o nevoie fatală. Am ales să amicul meu.

«Împedecă cu orice preț» — șopti — «ca Forcelli să deschidă pachetul.»

Si cu o voie bună simulată alergă după el, însă se putea vedea ușor, că bucuria lui era săliță.

Am mers după el.

«Cadoul acesta e al meu, nu îl dau și nu îl zise Diego, voind a suci din mâna lui pachetul.»

«Va fi bun acesta și pentru mine,» răspunse soțul, depunând prada să în buzunar.

Se vede, că confuziunea lui Diego a stârnit în el suspiciu. Am privit pe doamna casii. S'a lăsat de împărtirea cadourilor, a permis, ca oaspeți să culeagă ce a mai rămas și a perit din salonul de mâncare. Dintre oaspeți nimeni nu observase nimic. Eu tremuram.

Mai toți ne-am reîntors în salon. Cei doi copii, încărcați de cadouri, sădeau fericiti lângă tată lor. Forcelli le rețeașă părul pe cap ceva can distras. Apoi i-a împins dela sine, a privit în jurul său ca și când ar căuta ceva și a plecat spre ușă. Diego a stat proptit de colțul unei mese de jumătate inconștiu. Forcelli când a trecut pe lângă el i-a zis ceva. Diego își ridică ochii spre cer și merse după el în chilia cealaltă. Am lăsat pe Mirloski singur, care se rădeacă de cadoul cel glumeț ce i-s-a oferit și am plecat după ei. Am intrat pe ușă cea dela celalalt capăt a corridorului, care conducea la chilia de lucru a lui Forcelli. În urma mea am auzit foșnetul vesmintelor femeiescă.

DRAMA SECRETA.

De Luigi Capuana.

Tradusă pe seama Tribunei de Mircea dela Mare.

Pe când suiam treptele casei lui Forcelli — povestea Romîni — am prins brațul lui Diego și i-am zis:

«Fi cu luare aminte să nu te dai de gol cumva. Căci și se poate că fericirea chiar și din ochi.»

«Cu atât mai bine» — îmi răspunse Diego frecându-și mâinile cuprins de bucurie.

De câtva timp mă neliniștește un presimț trist. De când întâmplarea mă face și pe mine știor secretului lui Diego Mutti, de atunci amicul meu n'a ținut nimic ascuns dinaintea mea. A venit în atelierul meu din strada Margutta și și-a desfăcut înaintea mea inima sa cea plină de pașiu, cerând dela mine săf. Eu l-am făcut atent:

«Fi precaut! Dacă nu te temi pentru tine însuți, cel puțini teme-te pentru femeie! N'are numai soț și copii. Dacă n'a observat soțul nimic într'un an, într'un moment i-se poate deschide ochii. Atenție! Fi precaut!»

Diego m'a asigurat, că totdeauna a fost precaut. Numai rar s'a întâlnit și s'atunci într'o vilă afară de oraș. Îar purtarea soțului nu-i dă auza spre îngrijire.

Nu ștui de ce, dar tocmai aceasta împrejurare mi-a bătut un cui în cap. Cunoașteam pe soț. Era un bărbat frumos deznă de toată stima, care și iubea foarte mult soția sa și a fost așa zicând un nebun adevarat după cei doi copilași ai săi, a fetiței blonde și a băiatului brunet. N'am pu-

tut să fi de fel, că pentru ce l-a înșelat soția sa cu Diego Mutti.

Acuma pentru aceea însoțisem pe Diego la Forcelliești, căci crezusem, că prezența mea îl va constrângă la o precauție mai mare ca de comun.

Abia intrăji în salon, am observat spre mai marea mea întristare, că femeia nu numai că e neprecugjetată, dar e în realitate de o cutezană oarbă. Eu m'am retras cu bâtrânu Mirloski, — un pictor polon — în cotul chiliei, însă și sub durata converzației am observat, cu cătă iștețime seduc madam Forcelli pe bietul Diego sub boltitura unei ferești. Ochiul meu rătăciu instinctiv după Forcelli. El stătea colea în apropierea lor, privi zimbind la Diego și la soția sa, fără a se putea vedea pe el nici măcar urma unui suspiciu.

Femeea se întoarse cu odată spre oaspeți și le zise:

— Timpul e aici să mergem ca să privim pomul de Crăciun.

Cu această ocazie festivă se adunase foarte mulți oaspeți în casa lor. Cât s'a deschis ușa salei de mâncare să revărsat o lumină lucitoare. Noi doi, eu și Mirloski am stat în ușă. Scena a fost admirabilă. Oaspeții rideau și se certau în glumă pentru cadourile ce ie culegea stăpâna casii de pe pom și le împărță cu o bucurie copilărescă mănuilor întinse. Si atunci am văzut următoarele. Mandam Forcelli tocmai întinsese un cadou lui Diego, când Forcelli în glumă întinându-se peste capul amicului meu, a pus mâna pe cadou. Soția a încercat a-l scoate din mâna lui, tot așa și Diego, dar soțul a fost mai iste-

insușile puterea de rezistență, dacă nu convingea inimii sale?

Și convingerea sa era, că legea, care a ocrotit pe strămoși sute de ani, care i-a măngăiat și le-a dat putere ca să învingă cele mai mari nefericiri, care te însușește, ca să suporți vitregităile vieții fară a ofta, trebuie să fie cea mai sfântă, cea mai bună și a o lăpăda păcat este. A o lăpăda însemnează a atrage asupra ta nemulțumirea celor trecuți din viață, cari îi au lăsat-o să o păstrezi, ca pe cel mai scump sanctuar al sufletului.

Si când inima unui popor e frâmântată de atari convingeri, când sufletul său se hrănește cu atari precepere să ne mirăm oare, că el suferă mai bine martiriu, decât să-și infiereze corpul și sufletul cu semnul apostasiei?

Da un adevărat martiriu a fost și viața poporului român, însă râmas totuși credincios bisericii sale, a râmas credincios numai în puterea firi lui conservatoare, în puterea convingerii înfierate în inima sa de cără Tatăl ceresc, că credința sa este cea mai bună, cea mai sfântă...

In tot decursul vieții sale a considerat biserică sa, ca izvorul tuturor darurilor, ca izvor de înțigere și însușire. Dacă soarta îi surâdea, el totdeauna înaintea altarului credinții, dă expresiune bucuriei și mulțumirii sale, și — dacă nori negri acopereau orisonul vieții sale tot la biserică sa caută ajutor și sprijin.

O luptă nesfârșită a fost întreaga sa existență o luptă a vieții contra morții și în această luptă biserică l'a măngăiat, biserică i-a alinat durerile, l-a susținut și-l susține, căci biserică i-a dat pentru viață sa moral-religioasă, scut pentru viață națională...

... giurat de toate părțile de neamuri streine și dușmane intereselor lui, ori-ce desorganisare în viață sa religioasă nu putea trece fără să lase urme adânci asupra vieții sale naționale. Bine știau, cei-ce pândea la subminarea existenței lui, că până ce va fi în strâns la biserică sa nu pot reuși cu uneltele lor; bine știau că Români numai porzându-și credință, numai schimbându-și biserică își vor perde limba și moravurile naționale. Numai atunci, căci comunitatea de credință, de sentimente, de aspirații este vergeaua magie prin care se întreține solidaritatea în corpul unei națiuni, să întreține în stare vie iubirea față de limbă strămoșască; iar acestea toate concrescute laolaltă constituie ceeace numim *individualitatea noastră națională*.

Aceste sentimente, aspirații și convingeri numai în sinul bisericii și le putea Românul manifesta, numai acolo le putea da curs liber, căci numai acolo era ferit de privirea răutățiosului ochiu străin. Nicăieri aiurea nu era scutit de inverzăriile inimice...

— Unde sunt? — Mă întrebă madam Forcelli îngrijită.

— Pe ușa chiliei de lucru. Femeea în mod desperat și apoi perlează că tănit și nu știam ce să fac. M'am apoi sănătatea și am ascultat. Am auzit vocea lui Forcelli, dar nu i-am înțeles cuvintele.

— Iricea cheii, am văzut, că Diego

șade propriu cu capul în palme la masa de scris

și nu răspunde lui Forcelli, vocea îi deveni tot

mai iritată. Cu înțelesul cuvintelor lui deveni tot

înțeles.

Te-ăș putea ucide ca pe un câine... Copiii mei!... Numai pentru ei!...

Am văzut pe Diego că se scoală dela locul său și cu o abziecere dureroasă oarecumva făcând din mâină. Ca și când ar fi îmbătrânit deodată. Duel! Cugetai eu. Însă numai decât m'am convins că aici e vorba de altceva. De ce? Aceea nu am putut eruă. Am văzut cum Forcelli a scos înainte hârtie, pli, tintă și un condei. Diego s'a aşezat de nou, însă acum cu spatele spre mine. Forcelli a dictat, Diego a scris. Cinci minute de o îngrijire teribilă! Vocea a amușit, Diego s'a sculat. Am văzut că vin afară, deci n'am reîntors în degete în salon. Madam Forcelli era acolo, vorbiă, râdeau; însă din când în când aruncă căte-o privire spre ușă, a cărei însemnatate numai eu o știam. Forcelli și Diego au intrat în salon vorbind liniștiți. Diego a zimbit chiar,

Ce s'a întâmplat? l-am întrebat să o parte.

Nimic răsunse el. Apoi momentan adause:

— Aidem de aici. Nu-ți luă adio dela nimic.

Pe stradă am stat.

Fie prin amenințări, fie prin mojeli acele proprietăți, ce constituiesc individualitatea națională căutau a fi înăbușite, lucrul ce totdeauna să întâmplă, când le succede a smulge credința străbună din inima Românilor.

Unde e vechia nobilime română? Unde sunt urmașii vechilor voevozi și cnezi? Unde sunt fruntașii de odinioară ai poporului nostru?...

Unde? Valurile credinței streine bisericii noastre i-a înghiștit și prin aceasta perduți au fost pe veche pentru neam...

Iată un exemplu de tristă memorie, iată ce urmări funeste a avut pentru Români lăpădarea de biserică...!

Aceste câteva considerații ne prezintă în o lumină destul de vie adevărul, că biserică română ortodoxă a fost scutul cel mai puternic întru susținerea vieții naționale.

Astăzi înaltă și fruntaș popor român...! Privește cu fală în viitor. Ai suferit veacuri de-arândul martiriu, dar răspăata Domnului a sosit...

Imburătoare și roditoare au fost rezultatele muncii tale, căci mult timp ai muncit muncă crudă, muncă grea, dar muncă, care întărește inima, înaltă sufletul, formează caracter și produce omul...

Suntem de-abea la începutul roadelor muncii noastre, dar soarele apără luminos și dătător de viață pe orisonul vieții noastre bisericești... înainte dar cu nădejdea în suflet și în Dumnezeu...

Chinitor a fost a îndură atacurile dușmanilor, dar prin foc se curăță aurul...

Prin lupte crâncene și-a apărat biserică ta și ea tea susținut până astăzi. Si după cum în trecut ai suferit totul, și-ai dat trupul spre tortură dușmanilor tăi, numai și numai pentru biserică ta, tot astfel și de aici înaintea totdeauna să ai înaintea ochilor figurile mărețe ale înaintașilor tăi, cari nu au pregetat a muri pentru biserică lor. Si până când vei fiină la biserică ta și o vei apăra sămânța peirii și a neființei tale nu va încoli, căci:

— Biserică fostu-nea adăpost din generații în generații și ne va fi...

Cățră cefitor!

Toți prietenii și sprințitorii ziarului nostru „Tribuna“, cari până acum nu și-au renoit abonamentul sunt rugați să grăbească a-l trimite, căci administrația va fi silită a sistă trimiterea ziarului tuturor acelor cari n-au plătit la timp.

Vorbește! Am văzut toate și am auzit multe. Duel?

— Nu. S'au sfârșit toate. E și mai bine așa.

Am fost un ticălos.

— Ce s'a întâmplat? Vorbește dar!

— Nimic. — răsunse Diego și n'am putut scoate din el nici un cuvânt mai mult.

Însă cu două săptămâni mai târziu și-a tradat secretul.

— Si o faci? — Il întrebai eu însășimantat de moarte...

— Fac.

— Te sinucizi?

— Da!

— Mai bine du-te în lume, peri. Doar' asta e tot una.

— Mâne Forcelli trimite redaționii «Tribuna» epistola mea în care explică sinuciderea mea. Nu mă pot face de rîs. Forcelli mi-a dat timp de două săptămâni spre a-mi regulă afacerile mele și ca tot suspîțul să adoarmă. Are drept. Nu vioiesc ca păcatul mamei să infecteze și copiii. Are drept.

— Eu însă te împedec dela sinucidere! — exclamai eu.

— Aceea nu o vei face. Ai comite numai un scandal superflu. Adio!

— Ma imbrășoșat, m'a sărătă, iar eu plângând l-am tras în brațele mele.

— Acesta e istoricul sinuciderii lui Diego, și încheie Romiti povestea sa. Forcelli-estii locuiesc acum în America...

NOUTĂȚI.

ARMED, 18 Iulie 1906.

— **Președintul Franciei în Italia.** Din Roma se ștește, că Fallières, președintul Franției în timpul cel mai apropiat va cerceta curtea regală italiană. Tot atunci se va folosi de prilejul să cerceteze și expoziția dela Milano.

La tot cazul e caracteristic, că Fallières pleacă mai întâi la curtea regală din Italia și nu la cea din Rusia.

— **Atentat.** Din Berlin se șvonește, că între Koblez și Trier a fost aruncat o bombă asupra trenului accelerat, pe care se credeă, că călătoarele mari decese russ Vladimir. Marele deces a fost la Hamburg și de-acolo a venit să călătorescă la Paris. În Hamburg a primit însă epistole amenințătoare, de aceea n'a călătorit cu trenul accelerat, ci cu personalul.

— **Cum se rehabilitează onoreaza magnatiilor?** În «Radikalis Ujság» a apărut zilele trecute o notiță, ce aruncă umbră deasupra sufletului magnatului Schönberger. Aceasta a încrințat pe Zubovics și Deák să ceară satisfacție în numele lui dela redactorul responsabil Szilágyi Jenő. Pe acesta însă nu l-au aflat acasă, deși l-au căutat de mai multe ori. Ne găsimu-l deci să au dus la redacție și au scris după redactorul responsabil. Ne aflându-l nici acolo, atunci a întrebat, că cine-l substituie. Eu, — zice Bakonyi — colaboratorul prim al foi. Atunci cei doi secundanți s-au năpădit asupra lui și l-au bătut bine, apoi s-au depărtat măngăiași, că au reabilitat onoarea magnatului.

Curioasă socoteală!

— **Cununie.** Aleșandru Blașiu preot, Vasile Belcea și Juliană învită la cununia fiului și a femeilor Traian și Elvira ce o vor serba la 9/22 Iulie în capela gr.-or. rom. din Pojejena-Română.

Felicitori!

— **Impăcare.** Drama dela Márosvásárhely e pe sfîrșite. Oneskovics, care a fost impușcat de moarte pe nedrept și care zace bolnav în spital dă speranță femeii lui ușuratrice, care însă nu reacnoște să fie pacatoasa.

Ea îl îngrijește, ea străjuiește la patul lui și-i dorește însășinășare grabnică, ca din nou să trăiască împreună în deplină fericire. Un ziarist a avut o conorbire cu tinăra femeie cochetă.

— Sunt atât de fericită — a zis femeia cu un suris pe buze — atât de fericită, că odată a avut sfârșit această dramă înforătoare. M'am împăcat cu sărmanul meu bărbat, care a suferit atât de mult pentru mine. A șertat ușorătatea mea, tot ce am făcut și vom fi de nou fericiti. Tatăl meu, care a sosit eri seara la Vasarheiu m'a condus în chilia bărbatului meu bolnav și fără să-mi zică măcar un cuvânt mi-a pus mâna mea în a lui. A fost un moment înălțător ce nu-l voi uita nici odată. Am plâns ca un copil și ochii soțului meu erau înrouați de lacrimi. Așa a trebuit să se întâpte. Am fost pe deplin nevinovată și ar fi fost o nedreptate grozavă ca pentru o cochetă de femeie să fiu nefericită în întreaga viață.

Vezi, totuși multă nobleță trebuie să fie în un bărbat, ca să poată ierta o așa nevinovăție!

— **Femeile în politică.** Un publicist american a scris în zilele trecute un articol despre rolul celor de femei în politică. Unele femei în adevăr nu numai că sunt amestecate în diplomație, în afacerile politice ale bărbatilor lor, ci iau chiar parte activă. O pildă clasică e prințesa Dorotea Lieve, care pe vremea când bărbatul ei era consul rusesc la Londra, i-a făcut mari servicii. Despre activitatea acestei femei s-ar putea scrie o literatură întreagă. În parte însăși prințesa poartă vină că Rușii au pierdut lupta dela Crimea, că ea a întărit pe tatăl Nicolae I în credință, că Napoleon III nu va putea lăsa nici odată să aibă lucru la frângerea părilor.

Rol însășinat a jucat în politică prințesa bulgară, Clémentina Coburg, care a iucrat foarte mult la dobândirea tronului bulgar și a întăririi lui pentru fiul său.

Unele femei au stat în serviciul diplomației ca spioane descoperind secretele bărbatilor de stat prin dragoste și frumusețea lor. Așa pe vremea lui Bismarck fieșteare femeie din familia înaltă străină, care locuia în Paris era considerată ca spionă, care se înțelegea era în serviciul diploma-

măriei a lui Bismarck. A și făcut mare senzație cazul întâmplat la 1880 cu generalul Cissey, care a fost amăgit de glasul sirenic al contesei Kanlea. Nu s'a putut însă constata, că aceasta femeie să fi stat în serviciul lui Bismarck.

Ex-împărăteasa Eugenia și prinsesa Metternich. Împărăteasa Eugenia după cum se știe a călătorit la Ischl să cerceteze pe regele Francisc Iosif. Tot atunci a sosit la Ischl, la doarina Regelui, prinsesa văduvă a lui Metternich. Ea acum împlineste șeptezeci și unul de ani și a fost cea mai bună prietenă a fostei împărătese franceze.

Au avut deci întâlnire două femei, cari în tinerețea lor au fost obiectul de admirare a societății înalță din Paris. În 1860 după facerea păcii între Franția, Italia și Austria, prințul Metternich ajunse consul la Paris și nu mult după aceia împărăteasa franceză, afară de nepoata sa Anna Murat, n'a iubit pe nimeni atât de tare ca pe soția lui Metternich.

Soția lui Metternich era din cale afară cultă. Scriitoarea Olympe Audouard a făcut notițe foarte interesante despre viața din curtea regală din Paris. Între altele a scris: La ziua onomastică a Eugeniei, în 13 Noemvrie se fac mari serbări în Compiègne. Aranjul principal la aceste serbări era în tot deuna prinsesa Metternich. Cu acest prilej nu putea să se fericească nici de cum cu prinsesa Persigny. Ea trebuie să se înfățișeze pieptenată cu părul buclat, dar ea nu voia nici de fel.

În sfârșit prinsesa Metternich a făcut plânsore la împărăteasa contra ei.

Las'o — zice împărăteasa — să facă ce voște. Ști că și mama ei e nebună.

— Mama ei nebună? — strigă prinsesa trămurând. Și tatăl meu e nebun, deci nici eu n'am să las.

La anul 1870 relațiile acestea s-au schimbat. Eugenia a plecat în Anglia iar prinsesa Metternich s'a reîntors în Viena.

După foile străine Eugenia e una dintre cele mai bogate femei din lume. Avea ei e de o sută cincizeci milioane. Când însă a devenit soția lui Napoleon II-lea avea ei era foarte neînsamnată.

Când a murit Napoleon a rămas o avere neînsamnată de două milioane și două zeci și cinci milioane hârtii de valoare. Iuvaericalele vândute în Londra au adus încă două milioane, dar afară de aceasta și ea prin o economisire bună a câștigat mult. După moartea fiului ei avea să fie foarte mărit, căci ea trăește foarte modest. Prinsesa Victoria Battenberg, regina Spaniei, după cum se știe, e fină ei. Eugenia a declarat de mai multe ori că, întreaga ei avere o va testa-o acesteia.

Scumpă epistolă de dragoste. Rosalia Lisch, o fată elegantă din New-York a dat în judecată pe curțizantul ei, Benjamin Straus și-a cerut dela el despăgubire de 25 mii dolari, deoarece i-a făgăduit, că o va luă de soție dar nu și-a ținut vorba. Că într'adevăr a iubit-o, a documentat prin epistole de dragoste înfocată ce le-a scris ei. Iată una:

Şedeam singur în margini de mare, valurile îmi spuneau mereu: O Rozalie! O Rozalie! De ce nu sunt milionar, ca să fac ce doresc... Și deoarece n'a fost milionar a părăsit pe scumpă lui Rozalie.

Tribunalul pe baza epistoletelor l-a judecat la 14 mii dolari, deci la o sumă destul de însemnată, ca Rosalia să fie măngăiată.

Orolage ieftine și juvaericale pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot căpăta la *Deutsch Izidorné*, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

Contra »Qidium«-ului în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu acid sulfuric. Influența e repede, sigură. Un kgr. cu fndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela Mayerfi Zoltán, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

Corecții pe hârtie calitate foarte fină 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul Arad*.

Wolf J., pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorișilor).

PARTEA LITERARĂ.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii.

1906.

A) Premii pentru cărți publicate.

I. Premiul Năsturel, de 4.000 Lei, se va da în sesiunea generală din anul 1907 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1905 până la 31 Octombrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Octombrie 1906.

II. Marele Premiu Năsturel, de 12.000 Lei, se va da în sesiunea generală 1909 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octombrie 1908.

Notă. — În privința Premiilor Năsturel se pun în cunoștință publicului următoarele dispoziții din codicilul răposatului C. Năsturel-Herescu:

«In tot anul Societatea Academică Română va avea a premiă din veniturile fondului Năsturel o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotii de către Societate ca cea mai bună publicație apărută în cursul anului; însă aceste premii vor fi de două specii:

«1. In trei ani consecutivi, de arăndul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No. 4.000 Lei n., minimum, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12.000 Lei n., se va numi «Marele Premiu Năsturel», operei care va fi judecată ca publicaționea de căpetenie ce va fi apărută în cursul celor patru ani precedenți. Acest premiu nu se va putea decernă unei lucrări, care va fi obținut dejă unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însuși valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensa cu această a doua serie de premii, vor trăcia cu preferință despre materiile următoare:

a) Scrieri serioase de istorie și de științele acestor ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țărilor române;

b) Scrieri de religiune ortodoxă, de morală practică și filozofie;

c) Scrieri de științe politice și de economie socială;

d) Tracte originale despre științele exacte;

e) Scrieri encyclopedice, precum dicționare de istorie și de geografie, în care să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrație jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins;

g) Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adevărată limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche și altele;

h) Publicaționi și lucrări artistice de o valoare serioasă, adevărată relativ la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere muzicale serioase, pe care acestea toate Societatea Academică Română le va putea aprecia, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele arte;

i) Scrieri de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase — mai ales subiecte naționale — și ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestea mai cu sămădori să se acorde «Marele Premiu Năsturel», când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naționale.»

III. Premiul statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1907, prin Secțiunea literară, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 1 Octombrie 1906. (Va urma.)

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 17 iulie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100 - elgr.)	7:53 - 7:54
Secară pe Octombrie	7:83 - 7:84
Orz pe Octombrie	6:44 - 6:45
Cucuruz pe Iulie	6:09 - 6:10
Cucuruz pe 1907	5:32 - 5:33
Grâu pe Aprilie 1907	6:53 - 6:54

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octombrie 1906	7:55 - 7:56
Secară pe Octombrie	7:85 - 7:86
Orz pe Octombrie	6:45 - 6:46
Cucuruz pe Iulie	6:11 - 6:12
Cucuruz pe 1907	5:18 - 5:19
Grâu pe Aprilie 1907	6:56 - 6:57

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 115-116 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300-400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 122-123 fil.; calitate sărbească: grei părechea peste 260 kgr. 124-125 fil.; mijlocii părechea 250-260 kgr. greutate 126-130 fil. Ușori până la 240 kgr. 110-118 fil.

Redactor responsabil: Sever Boci.

Editor proprietar: George Nichin.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreata, cei ce sufăr de acest morb

în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce înătreață slăbește perii și uscă rădăcinele părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spiritul de păr PETROLIN“, despră ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă cădere părului, și ori ce alt morb de cap și în mod avantajos ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Orice alt spirit adus în circulație e numai o imitație și falsificare stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koránis Szabadka**.

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula**.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Boci.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Glöckner József

Spălătorie chimică și atelier de o o o o văpsit de haine. o o oo Seghedin, strada Iskola nr. 27. Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.

Curățește și vopsește tot felul de haine pentru femei, bărbați și copii, o o o rolete și broderii. o o oo

Comande din provincie se efectuesc punctual și prompt.

S lănină, unsoare
și tot felul de articole
de pe cârnătorie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zlinie în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Bozók nr. 2.

Inainte
de a cumpără cafea,
vă rog faceți o probă de cumpărare de
cafea prăjită de Palermo
ce atât pentru cafeaua cu lapte, precum și
pentru cea neagră e ceva fenomenal de fină,

gustul și miroslul e neîntrecut, nevătămătoare
pentru nervi și pe lângă toate acestea e foarte
spornică și bogată. În toată săptămâna pră-
gire proaspătă de două ori; împăchetare de
1/4 și 1/2 klgr. se poate căpăta exclusiv

la băcănia lui

Dürr Gusztáv

ARAD

vis-à-vis cu primăria orașului.

Feriți-vă de commis-voiajieri. Fie-care pachet
e provăzut cu numele firmei mele și cu
sigilul meu de cusutor.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sîrmă.

Arad, József főherczeg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sale de sîrmă ca: țesături de
sîrmă din aramă, fier și tinc, pe carl le are în deposit
mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afără
de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat
sistem Bachler. Pregătește țesături de mână și fabrică
la îngrădit de grădină, grădină publică, curți de gală și
păduri cu vinat, site de sîrmă cu ramă de fier pentru
scopuri delucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lu-
crări de mină, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de piv-
nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scînteie la
locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastică,
de otel pentru pat pe staluri de fier și lemn, carl în pri-
vință ușurință de a se ține curat sunt fearte recoman-
dabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe
pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din
aceasta branșă — — cu prețuri din cele mai moderate.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratului
public, precum și pre stimații nostri
clienți, că din cauza ridicării chiriei
prea mare de prăvălie

dela 1 August

suntem siliți a ne strămuta prăvălia noastră de acum **din Andrassy-ter 22**

în Szabadság-ter nr. 14

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul PORTER).

Având în vedere și mai departe a servi
onoratului public cu marfă bună și prețuri mo-
derate, rog totodată a luă la cunoștință strămu-
tarea prăvăliei și a ne da și mai departe spri-
jinul D-Voastre.

Cu stîmă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călătunarilor
Aradi Czipész Termelő Szövetkezete.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebunează cu succes de 30 de ani,
e admirabil medicament contra tusei și asudării de neapte.

Promovează pofta de mâncare, nutrirea și mistuirea;
întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiind că are deosebită
influență asupra singelui și
formărei oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la
spițăria lui

Barcsay Károly

Szeged, Széchenyi-ter 12.

Bogat assortiment de lămpi de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrássy-ter**
No. 13.
Palatul minoritilor. No. telefon 333.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Lumina nouă!

Pe teren gazopiric
cel mai bun succes
l-a avut până acum

Lampa Mercidiană

Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și efectuesc orice comandă.

Atelier: **Bathyány-u.**
No. 23.
Casa proprie. — No. telefonul 321.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Noutate!

la care luminarea a 75 de luminări, costă mai puțin decât lampa cu petroleu 20"

și care poate fi aplicată la ori ce candelabru ori lampă de masă; prin ceea ce
cu 30% avem luminat mai frumos și 50% cruceare de petroleu. Recomand
aceasta în atenția cafeneilor, birtășilor, cancelarilor celor cu afaceri și privaților.

Cu stîmă: **Kohn József.**

KOHN JÓZSEF
ARAD

Mare magazin de ustensili și articole casnice.

